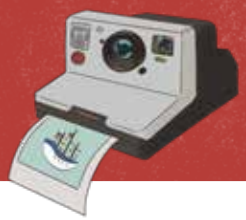

7. december

JESU I SKOLE eller NISSER OG JULEMAND?

Fælles:

I Tuse Kirke finder Maria og Nikolaj kalkmaleriet med Jesus' fødsel.
Genfortæl beretningen om Jesu fødsel:
- Maria bliver gravid (Gud har sendt en engel , som har fortalt, at hun skal bære Guds barn).
- Kejser Augustus befaler, at der skal være folketælling. Alle skal tælles i deres slægts by.
- Maria og hendes forlovede, Josef, går til Bethelehem - som er Josefs slægts by.
- De kan ikke finde et sted at sove i Bethlehem, så de ender i en stald.
- Maria føder Jesus og lægger ham i en krybbe.
- Hyrderne på marken får besked fra en engel om, at der er født en frelser og de finder ham.
- Senere kommer de tre vise mænd på besøg. De er blevet ledt af en stjerne. De forudsiger, at Jesus bliver en stor konge.

Aktivitet:

Kig sammen på kalkmaleriet fra Tuse Kirke (kopiark 10).
Det ligner nisser og en julemand, men forestiller Jesus, der er i skole med andre jødiske børn og deres lærer. Faktisk står der nærmest ingenting i Bibelen om, hvad Jesus lavede som barn, så at han gik i skole er noget, man har gættet på. Lad eleverne være med til at gætte: Hvad tror de, eleverne og Jesus laver i skolen? Hvad siger læreren?

Mimestykke: Jesus i skole

Del eleverne op i grupper med seks, og lad dem lave nogle små mimeopvisninger.
Alle grupper skal starte med at stå helt som på kalkmaleriet, og så skal teaterstykket udvikle sig derfra. Alle teaterstykker skal slutte med, at eleverne i stykket går hjem fra skole. Lad eleverne vise de små teaterstykker for hinanden.

I SKAL BRUGE:

Jesus i skole: Kopiark 10

Dagens kopiark findes på Morsjuleønske.dk

BAGGRUNDSVIDEN OM KALKMALERIER

Kalkmalerier

I mange danske kirker er der velbevarede kalkmalerier. De overlevede reformationen, hvor kalkmalerier i andre nordeuropæiske lande blev ødelagt, fordi man fandt dem for katolske i deres udtryk. Man har altid kalket dem over, når man blev træt af dem. I middelalderen med nye kalkmalerier, og i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet bare med hvid kalk, fordi moden dikterede hvide kirkerum. I slutningen af 1800-tallet opstod fornyet interesse for kalkmalerierne, og flere blev fremdraget ved at fjerne de overliggende kalklag.
Motiverne kan være meget forskellige, men de fleste tager deres udgangspunkt i Bibelen og i helgenberetninger.
Kalkmalerierne i Danmark er fra mellem år 1100 og 1600. De findes i dag næsten udelukkende i vores kirker, fordi de verdslige bygninger er borte eller ganske forvandlet, men de har været i næsten alle betydningsfulde bygninger.
I dag kendes kun få af de kunstnere, der står bag kalkmalerierne. Nogle er identificeret som den samme person eller det samme værksted, hvis stil går igen i flere kirker som fx Isefjords-værkstedet.

Kalkmalerierne i Tuse Kirke

Tuse Kirke er tæt dekoreret med smukke og detaljerige kalkmalerier, og kirken er kommet på UNESCOs liste over verdens kulturarv.
Kirken er dekoreret med karakteristiske zigzag-ornamenter, og de fleste af motiverne er hentet fra Bibelen, men også kirkens skytshelgen Sankt Olaf er portrætteret ved siden af prædikestolen. Kalkmalerierne er fra ca. 1460, og de er fremstillet af Isefjordsværkstedet eller Isefjordsmesteren, som værkstedet også bliver kaldt. Det værksted har udsmykket mange kirker, fx i Bregninge Kirke og Gerlev Kirke i perioden 1460-1480. I alt har vi kendskab til omkring 25 kirker i det nordlige Sjælland, som de har udsmykket. Værkstedets stil er kendetegnet ved gotisk malestil med zigzag-ornamenter og små stregstjerner som baggrund.

Sankt Nikolajs navnedag

Alle børn ved, hvem julemanden er, og nogle børn ved måske også, hvad han hedder på engelsk: Santa Claus. Hvad de færreste børn ved er, at julemanden faktisk har sin oprindelse i en kristen helgen: Sankt Nikolaj. Ligesom langt de fleste andre helgener, har Sankt Nikolaj også sin egen navnedag, hvor han fejres – også i protestantiske lande – nemlig den 6. december.
Sandsynligvis levede Nikolaj i det fjerde århundrede i Lykien (i dag Tyrkiet ved Antalya). Han var biskop i Myra og deltog i det første fælles kirkemøde, som fandt sted i Nikæa i år 325, hvor mange af grundstenene til den kristne kirke og tradition blev lagt. I 336 skulle han efter sigende have holdt den første julegudstjeneste til fejring af Kristi fødsel.
Legenderne om biskop Nikolaj er mange. Den, der har gjort Nikolaj til julemanden, er dog legenden om dengang, han anonymt tre gange kastede guldstykker ind ad vinduet til en fattig mand, der ingen medgift havde til sine døtre og derfor ikke kunne få dem gift. Dermed blev Nikolaj knyttet til gavmildhed og gavegivning. På hjemmesiden findes en lille tegnefilm der fortæller om Sankt Nikolaj og julemanden. Sankt Nikolaj er gengivet på kalkmalerier i fx Vigersted Kirke, men ligner altså en biskop og ikke vore dages julemand.